

ПРОТОКОЛ № 1
засідання Ради безбар'єрності Закарпаття

05 червня 2025 року

м. Ужгород

Голова Ради:

Пріцак Р.Є. – заступник голови обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації

Заступники голови Ради:

Пігуляк М.М. – начальник управління містобудування та архітектури обласної військової адміністрації

Сухотін Д. Ю. – керівник Закарпатського обласного товариства осіб з інвалідністю ГО Всеукраїнської організації „Союз осіб з інвалідністю України”

Секретар ради:

Лопіт С.В. – головний спеціаліст управління містобудування та архітектури обласної військової адміністрації

Члени робочої групи: згідно складу робочої групи затвердженої розпорядженням від 27.03.2025 № 187 входить 30 осіб.

Присутні на засіданні Ради безбар'єрності: із 30 членів Ради безбар'єрності були присутні 27 осіб. Також до засідання в онлайн-форматі долучилися представники органів місцевого самоврядування області.

Порядок денний засідання Ради безбар'єрності :

1. Внесення змін до розпорядження голови ОВА від 27.03.2025 № 187 „ Про визначення відповідальної особи з питань безбар'єрності, та з реалізації проєкту „Безбар'єрні маршрути в населених пунктах” та про склад Ради безбар'єрності Закарпатської області ”.

2. Щодо виконання Плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.

3. Щодо визначення на рівні заступника голови в органах місцевого самоврядування відповідальних осіб з питань безбар'єрності, а також утворення Рад безбар'єрності.

4. Щодо обговорення та затвердження Плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.

5. Щодо виконання постанови Кабінету Міністрів України (від 26 травня 2021 року № 537) від 18 березня 2025 року № 311 „Про внесення змін до Порядку проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного

6. Щодо виконання флагманських проєктів. Флагманський проєкт „Безбар'єрні маршрути у населених пунктах”.

Слухали:

Засідання Ради безбар'єрності відкрив голова Ради – **Пріцак Р. Є.** повідомив про те, що засідання Ради безбар'єрності є черговим та плановим. Головним завданням роботи є розгляд та обговорення Плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, який є відправною точкою для організації всіх подальших дій та завдань для структурних підрозділів ОВА, органів місцевого самоврядування та інших органів та установ.

Пігуляк М.М. ознайомив присутніх з основними завданнями Ради відповідно до положення про її діяльність, а також надав роз'яснення щодо повноважень Управління містобудування та архітектури у реалізації завдань, покладених на Раду безбар'єрності.

Пріцак Р.Є. доповнив, що безбар'єрність стосується не лише фізичного напрямку, але й інших, таких як освітянських послуг, економічного спрямування, інформаційного напрямку.

Пігуляк М.М. надав повний перелік напрямків за якими заплановано реалізовувати заходи щодо створення безбар'єрності простору в області у період 2025-2026 роки для реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору. Повідомив присутніх про хронологію робіт виконаних з початку року над розробленням проєкту плану заходів та повідомив про громадське обговорення яке проводилося шляхом публікації проєкту плану заходів на офіційній сторінці обласної військової адміністрації.

Лопіт С.В. озвучила пропозиції які надійшли під час громадського обговорення проєкту плану заходів. Зокрема від Сухотіна Дениса та департаменту культури ОВА щодо доступності мистецьких шкіл.

Представники департаменту культури ОВА добавили що аналогічно ця проблематика стосується і бібліотек, оскільки вони перебувають на балансі органів місцевого самоврядування і заходи щодо їх прилаштування повинні здійснювати на місцях, а департамент культури вже узагальнить відповідну інформацію про

виконання заходів від ОМС.

Пріцак Р.Є. наголосив, що реалізація даного Плану заходів не повинна зводитись до збору сухої статистики, а вимагає проведення справжнього покращення умов по всіх запланованих напрямках зі створення безбар'єрності для маломобільних груп населення. Покрокове досягнення реального прогресу у забезпеченні виконання вимог із створення безбар'єрного простору – ось що має бути нашою ціллю.

Сухотін Д.Ю. роз'яснив присутнім щодо мети надання своїх пропозицій до Плану заходів, який затверджується на обласному рівні. Наголосивши, що показники яких планується досягнути повинні бути реальними і можливість їх збору повинна бути доступна.

Триндяк Т.М. висловив заперечення щодо можливості збору інформації про запланований показник працевлаштування осіб з інвалідністю у приватному секторі, зокрема серед фізичних осіб – підприємців.

Він зазначив, що податкові органи не здійснюють розмежування таких даних, оскільки всі фізичні особи – підприємці обліковуються в єдиній базі без виокремлення окремих соціальних груп населення.

У зв'язку з цим запропонував виключити відповідний показник із проєкту Плану заходів.

Проценко Р. С. узяв слово, та повідомив присутніх, що під час формування Планів заходів на місцях в органах місцевого самоврядування не повинні створювати формальні, бутафорні документи. Усі заходи мають бути дієвими, ефективними та орієнтованими на досягнення чітких результатів при їх подальшій реалізації.

Окремо наголосив, що при здійсненні моніторингу оцінки ступеня доступності необхідно звернути увагу на п'ять основних категорій об'єктів, які передусім мають бути доступними для всіх груп населення: медичні установи (у тому числі аптеки); банківські установи; фінансові структури (зокрема страхові компанії); освітні заклади та соціальні об'єкти.

Зазначив, що порядок обстеження цих об'єктів та подальші кроки з їх облаштування визначені відповідною постановою.

Запропонував територіальним громадам залучати до проведення таких обстежень представників громадських організацій, таких як ГО «Безбар'єрне Закарпаття», «Всеукраїнська спілка інвалідів» тощо. У разі виявлення порушень прав маломобільних груп населення рекомендував звертатися до Уповноваженого з прав людини або безпосередньо до нього.

Додатково наголосив на необхідності проведення навчання для фахівців на місцях з питань безбар'єрності, оскільки рівень їх обізнаності у цій сфері залишається низьким.

Підкреслив, що питання безбар'єрності необхідно розуміти глибше, як складову суспільного розвитку, і розпочинати роз'яснювальну роботу з цього питання ще зі шкільної парти.

Він додав, що рівень проєктної документації з нового будівництва в частині дотримання державних будівельних норм щодо інклюзивності простору залишається низьким, а обізнаність самих проєктантів із цими вимогами потребує суттєвого покращення.

Наголосив, що хоча вся проєктна документація проходить експертизу, результат, на жаль, часто є незадовільним. Як приклад навів ситуацію, коли влаштування пандусу при новому будівництві вважається «бар'єрним» рішенням, тоді як у проєкті повинне передбачатися таке планування, яке апріорі виключає необхідність у встановленні пандуса.

Щодо моніторингу об'єктів, поінформував, що цю роботу громадська організація «Безбар'єрне Закарпаття» спільно з представниками територіальних громад здійснює з 2023 року.

Станом на сьогоднішній день 13 громад області активно співпрацюють з цією організацією.

Закликав більш серйозно ставитися до зазначених питань і відповідальніше виконувати покладені функції у сфері забезпечення безбар'єрності.

Марко В. М. повідомила про проблему з облаштуванням домофону у своїй квартирі. З її слів, незважаючи на неодноразові звернення, міська влада та ОСББ відмовляються сприяти у вирішенні цього питання.

Вона наголосила на необхідності підтримки осіб із підвищеними потребами в доступі до житла, зокрема у частині забезпечення елементарних засобів комунікації та безпеки.

Сухотін Д.Ю. наголосив представникам органів місцевого самоврядування та всім присутнім, що після завершення воєнного стану в Україні постане нагальне питання організації виборчого процесу.

У зв'язку з цим вже зараз необхідно бути готовими до проведення виборів з урахуванням потреб маломобільних груп населення, зокрема шляхом облаштування виборчих дільниць, доступних для всіх груп громадян. Це є ключовою умовою реалізації конституційного права кожного громадянина України на участь у виборах. Звернув увагу на недостатній рівень обізнаності педагогів у школах щодо теми безбар'єрності у суспільстві.

За його словами, вчителі часто не володіють належною термінологією та не знають, як правильно спілкуватися на цю тему, попри наявність великої кількості інформаційних матеріалів у відкритому доступі, зокрема довідників, гайдбуків, інформаційних бюлетенів тощо.

Пріцак Р.Є. поінформував присутніх про впровадження низки проєктів, спрямованих на облаштування безбар'єрного середовища. Зокрема, на даний час реалізовується флагманський проєкт «Безбар'єрні маршрути», який передбачає створення доступного фізичного простору в населених пунктах.

Він наголосив на важливості поширення тематики безбар'єрності у закладах освіти, оскільки формування відповідального ставлення до інклюзії має починатися з наймолодшого віку.

Пігуляк М.М. повідомив, що пілотними містами для впровадження флагманського проекту „Безбар'єрні маршрути” в області визначено Ужгород, Мукачево та Перечин.

Пріцак Р.Є. надав слово представникам Ужгородської міської ради для ознайомлення присутніх з досягненнями у реалізації заходів у сфері безбар'єрності.

Представники Ужгородської міської ради поінформували про хід обстеження об'єктів за визначеним маршрутом, а також про залучення до процесу оцінки рівня доступності представників громадськості міста, зокрема осіб з маломобільних груп населення. Було відзначено, що Дьолог Надія бере активну участь як експертка у проведенні аудиту доступності, надаючи фахові рекомендації під час обстежень.

Лопіт С.В. виступила з питання 5 порядку денного.

Повідомила, що в області проведено моніторинг відповідно до Переліку типів об'єктів, визначеного Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України на 2024 рік.

За підсумками моніторингу у 2024 році в області обстежено 3038 об'єктів, із яких:

- 27% – безбар'єрні,
- 31% – частково безбар'єрні,
- 42% – не відповідають вимогам безбар'єрності.

Результати моніторингу оприлюднено на офіційному сайті Управління містобудування та архітектури Закарпатської обласної військової адміністрації.

Також було зазначено, що на 2025 рік Міністерством уже визначено перелік типів об'єктів фізичного оточення, які підлягатимуть оцінці ступеня безбар'єрності. Заповнення результатів оцінки здійснюватиметься у цифровому форматі відповідно до методичних рекомендацій, затверджених на державному рівні.

Додатково повідомивши про заплановану онлайн-зустріч-навчання 06.06.2025 об 11:00 з представниками ГО „ЛУН місто”.

Пріцак Р.Є. виніс ці питання на голосування членам Ради:

1. Щодо визначення відповідальних за реалізацію заходів внутрішніми наказами у структурних підрозділах для забезпечення чіткої процедури узагальнення інформації від виконавців та обміну інформацією про досягнуті показники виконання.

2. Погодити проект Плану заходів на 2025-2026 роки та пропонувати до затвердження його розпорядженням голови.

З присутніх 27 членів Ради на засіданні двоє утрималось від голосування, а саме:

Колодій М. М. – директор Центру гендерної освіти при Ужгородському національному університеті, радниця голови ЗОВА з питань збереження прав жінок та чоловіків на громадських засадах та **Заяць Р.В.** – заступник директора департаменту цивільного захисту та оборонної роботи ОВА (не влаштовує

відповідальність за виконання пункту щодо облаштування споруд цивільного захисту при об'єктах соціальної сфери для маломобільних груп населення). Отже, за результатами голосування запропоновані рішення прийнято: "За" – 25, "Утрималися" – 2, "Проти" – 0.

Проценко Р.С. запропонував створити моніторингову групу при Раді безбар'єрності, яка здійснюватиме обстеження стану реалізації Плану заходів на місцевому рівні.

Ініціативу підтримала Колодій М.М. додавши, що на сьогодні інформація про моніторинг оцінки ступеня доступності об'єктів у громадах не відповідає дійсності, тому необхідно проводити перевірки на місцях.

Вона наголосила, що діяльність Ради безбар'єрності має носити координаційний характер, а Рада повинна консультувати представників органів місцевого самоврядування щодо актуальних питань, які виникають у процесі впровадження безбар'єрності.

При цьому відсутній чіткий перелік фахівців, визначених відповідальними за реалізацію політики безбар'єрності на місцях, з якими можна вести конструктивну та системну роботу.

Пігуляк М.М. наголосив, що пропозицію Проценка Р.С. необхідно доопрацювати відповідно до повноважень Ради безбар'єрності, оскільки виконання завдань, не передбачених положенням, може призвести до невиконання основних функцій Ради.

Він повідомив, що Ради безбар'єрності створені також на місцевому рівні, а в громадах визначено відповідальних осіб за впровадження безбар'єрності. Вся ця інформація є в управлінні, і за потреби нею можна обмінятися.

Відмова Колодій М.М. від голосування за проект Плану заходів була обґрунтована необхідністю впровадження нових підходів при формуванні заходів. Зазначила, що за досвідом, через фіктивність реалізації попередніх Планів заходів у минулі роки, потрібен якісно інший підхід до планування та контролю виконання.

Микитин Р.А. виступив по питанню 6 порядку денного засідання. Щодо виконання флагманських проектів. Флагманський проект „Безбар'єрні маршрути у населених пунктах”.

Наголосив, що метою цього флагманського проекту є забезпечення можливості самостійного пересування дорожньо-вуличною мережею маломобільних груп населення, створення безбар'єрного доступу до об'єктів громадської інфраструктури, що є невід'ємною частиною комфортного проживання у населеному пункті, що у свою чергу сприяє створенню сприятливих умов для соціальної інтеграції та рівних можливостей у користуванні міськими просторами.

За результатами підготовки попередніх проектних пропозицій (презентацій), надісланих до міністерства, на території області визначено три пілотні міста, які показово беруть участь у Національному Проекті створення безбар'єрних маршрутів - це міста Ужгород, Мукачево та Перечин.

Інші територіальні громади повинні переймати досвід та не відставати у впровадженні та реалізації проектів із створення безбар'єрного простору, оскільки це є вимогою нашого часу.

Пріцак Р.Є. доручив підготувати відповідного листа на голів районних військових адміністрацій про порушення терміну виконання завдань визначених обласною військовою адміністрацією у чотирьох озвучених громадах. Та за результатами інформування будуть прийняті відповідні подальші рішення відносно цих громад.

Сухотін Д. Ю. наголосив на необхідності проведення прямих консультацій із залученням представників громадськості.

Проценко Р.С. та Колодій М.М. порекомендували зафіксувати у протоколі цього засідання необхідність визначення відповідальних осіб для контактів в органах місцевого самоврядування (ОМС), як на рівні заступника голови ОМС, так і на рівні спеціаліста. Вони наголосили, що відповідальність за впровадження безбар'єрності має бути чітко прописана у функціональних обов'язках цих посадових осіб. Необхідно сформулювати перелік таких відповідальних осіб та забезпечити належну організацію роботи на місцях, зокрема щодо ефективної комунікації з громадськими організаціями.

Представники департаменту культури ОВА запропонували запланувати на цей рік серії навчань у форматі офлайн, а також підготовку інформаційних брошур та друкованих матеріалів для популяризації теми безбар'єрності. Вони підкреслили важливість поширення інформації не лише через інтернет, а й у форматі живого спілкування та обговорення пріоритетів впровадження цієї задачі.

Пріцак Р.Є. підвів підсумок засідання, наголосивши, що тематика створення безбар'єрного простору стосується не лише людей з інвалідністю, а й інших груп населення — молодих матерів з дітьми, людей пенсійного віку, військових ветеранів, які потребують особливої уваги та толерантного ставлення на рівні зі всіма іншими громадянами.

Він подякував усім присутнім за активну участь у роботі Ради безбар'єрності.

Голова Ради безбар'єрності

Р. ПРИЦАК

Секретар Ради безбар'єрності

С. ЛОПІТ